

TÁRSULATI ÜGYEK.

Szakülések.

1900 november hó 7.-én.

Elnök : BÖCKH JÁNOS.

1. Dr. LÓCZY LAJOS bemutatja azokat a bakonyi triasz-kövületeket, a melyeket ő és LACZKÓ DEZSŐ gyűjtöttek s a melyek eddig feldolgozva, leírásuk a «Balaton Tudományos Tanulmányozásának Eredményei» cz. kiadványsorozatban már kinyomatott. — Dr. DIENER KÁROLY a cephalopodákat tanulmányozta és különösen a kagylómészből és tridentinus-mészből (wengeni vörös mész) sorol fel sok ujat. — KITTL EDE a veszprémi márga gasteropodáinak fajokban és egyénekben való nagy gazdagságát konstatalta és a bakonyi wengeni veres mészre (tridentinus mész) valamint a földolomitra nézve itt először sorol fel számos adatot. — Dr. BITTNER SÁNDOR a brachiopodák közt ismert fel sok ujat. Ezen tanulmányok következtében nemcsak a Déli-Bakony fossilis cephalopoda, gasteropoda és brachiopoda faunája gyarapodik jelentékenyen, hanem ezeknek az állatsoportoknak fosszilis alakjai is több új fajjal, sőt egy új brachiopoda nemmel is szaporodtak. Ezek a paleontologiai tanulmányok BÖCKH JÁNOS sztratigrafiai osztályozását a Déli-Bakonyra nézve, annak lényegét tekintve, megerősítik.

BÖCKH JÁNOS elnök köszönetet mond dr. LÓCZY LAJOSNAK, hogy ezt a nagy tanulmányt itt bemutatta s egyszersmind örömét fejezi ki, hogy az osztályozás tekintetében ma is úgy áll a dolog, a mint ő azt annak idején gyér fossziliák alapján megállapította.

2. CHOLNOKY JENŐ bemutatja KISS V. MANÓ értekezését «A rozsnyói medence geológiai viszonyairól.» (L. jelen füzet 267. lap.)

1900 december hó 5.-én.

Elnök : dr. KOCH ANTAL.

1. Dr. PAPP KÁROLY *Bakonyi triasz korallok* című előadásában bemutatja azt a szép korall-faunát, a melyet évek hosszú során át legnagyobbbrészt LACZKÓ DEZSŐ veszprémi főgymnasiumi tanár gyűjtött.

Az előadó elmondja, hogy ezt a korall-faunát már egyszer bemutatta dr. LÓCZY LAJOS, a Balaton-Bizottság elnöke, a földtani társulat 1898 januárius havi szakülésén; azonban ekkor a korallok csak részben voltak még meghatározva. Később SÓBÁNYI GYULA, majd dr. LÖRENTHEY IMRE is foglalkoztak München-

ben a szóban forgó korallok meghatározásával, azonban a végleges simítást az előadó adta meg a koralloknak Breslauban, dr. FRECH FRIGYES tanár intézetében, a hol az előadó az 1900. év nagy részét töltötte.

A triasz és a jura koralljainak biológiai és rendszertani vázolója után, az előadó kifejti, hogy a Bakony szóban forgó korall-faunája a régibb és az újabb formák sajátos keveredését mutatja. A paleozoikumban uralkodó koralloktól, a *Monotrypa*-tól kezdve, megtaláljuk ebben a gyűjtésben a négy fősugaras *Pinacophyllum*, *Cyathocoenia* formákat, valamint a hatsugaras korallokhoz közeledő *Stylophyllum*-okat. Túlnyomólag azonban a hatos elrendeződésű korallok uralkodnak, ezek közül főként a *Thecosmia badiotica* VOLZ, *Margarosmia Zieteni* KLIPSTEIN, *Montlivaultia radiceformis* MÜNST, *Montlivaultia montis Jerusalem* n. sp., *Montlivaultia Lóczyana* n. sp.; *Margarophyllia capitata* MÜNSTER, *Isastraea Gümbeli* LAUBE, *Thamnastraea Frechi* VOLZ, var. *Bakonica* var. nova; *Dimorphastrea Laczkóiana* n. sp., *Craspedophyllia alpina* LORETZ, *Craspedophyllia cristata* VOLZ, *Omphalophyllia Laubei* VOLZ, *Omphalophyllia recondita* LAUBE, *Myriophyllia badiotica* LORETZ, *Myriophyllia dichotoma* KLIPSTEIN, *Myriophyllia Mojsváry* VOLZ. A korallok ismertetése után az előadó összehasonlítja az egyes lelő-helyek faunáját az alpesi ismert faunákkal s arra az eredményre jut, hogy a veszprémi Cserhát (Giriceses-domb) és a Jeruzsálem-hegy 1—1 alakja, a *Margarophyllia capitata* MÜNSTER, az alpesi kagylómész *Ceratites trinodosus* nivójában is előfordul; 1 közös faj van a Marmolata mészkő-, 5 a wengeni rétegek-, 3 az Esino-mészkő fajaival. A legtöbb faj azonban, különösen a Jeruzsálem-hegy szép koralljai Cassiáni jellegre utalnak. A veszprémi Jeruzsálem- és Simoga-hegy márgáiból mintegy 30 faj korall került ki, s ezek közül 32 azonos a déltiroli *St. Cassian* három zonájának fajaival. A raibli rétegekkel 6, a Hambach rétegekkel 5 faj korall azonos a veszprém-jutasi vasut IV. profiljából, és a Sintérdomb dolomitjából kikerült formák közül. A hallstatti rétegekből 3, a földolomitból 2, a Rhätiumból 4 azonos fajra talált az előadó a veszprémvidéki különböző feltárásokból.

Ritkaságuknál fogva érdekesek azok a tabulata korallok, a melyeknek egyikét a Bakony első buvárlójának, BÖCKH JÁNOSNAK tiszteletére *Monotrypa Böckhiana* n. sp. néven nevezett el az előadó. A triaszról eddigelé csak egyetlen tabulata ismeretes, a *Monotrypa Recubariensis* SCHAUROTH (régebben *Chaetetes* néven), s így a bakonyi gyűjtés ebben a tekintetben igen becses fajokat tárt fel.

Végül egy összenőtt korall- és bryozoa-koloniát mutatott be az előadó. Egy *Toechastrea Oppeli* LAUBE gumós törzsében, a kelyhek között a *Stomatopora dubia* n. sp. nevű bryozoa csöves sejtjei láthatók, s az egészet a *Ceripora pannonica* n. sp. kérgezi körül finom csőhálózatával.

Az új fajok leírása és a koralloknak lelőhelyek szerint való részletes felsorolása különben dr. LÓCZY LAJOS nagy művében, a «*Balaton Tudományos Tanulmányozásának Eredményei*»-ben jelent meg, az I. kötet 1. részének paleontológiai függelékei között.

2. Ifj. báró NOPCSA FERENCZ tartotta meg ezután előadását «Juraképződmények a Zsilvölgyben» czimen. (I. jelen füzet 283. lap).

Választmányi ülések.

1900 november hó 7.-én.

Elnök : BÖCKH JÁNOS.

Új tagokul választattak : dr. TÓTH IMRE selmeczbánya-kerületi főorvos, ajánlotta dr. BÖCKH HUGÓ ; dr. TUZSON JÁNOS m. kir. erdész, a selmeczi kísérleti állomás adjunktusa, ajánlotta dr. BÖCKH HUGÓ ; VARGHA ANDOR, a Földrajzi Intézet gyakornoka, ajánlotta CHOLNOKY JENŐ ; GÁSPÁRDY ALADÁR polg. isk. tanár Orsován, ajánlotta dr. KOCH ANTAL.

A nyár folyamán a tagok sorából elhunyt SZLÁVY JÓZSEF koronaőr és BERTALAN ALAJOS kegyes tanító-rendi áldozópap Mernyén. A tagok sorából kilépett ALMÁSY ANDOR m. kir. erdőtanácsos Soóváron.

BÖCKH JÁNOS elnök jelentést tesz a választmánynak a k. k. Geologische Reichsanstalt jubileumáról és a selmeczbányai új akadémiai épület megnyitásáról, a mely ünnepélyeken a társulatot is képviselte s a társulat üdvözlését mindkét helyen tolmácsolta. Köszönettel tudomásul van.

A választmány az «Uránia» cz. folyóirattal a cserét elfogadja. A Fővárosi Statisztikai Hivatal abbeli kérésének, hogy a Közlöny hiányzó köteteit a hivatalnak megküldjük, a választmány csakis csere fejében tehet eleget.

1900 deczember hó 5.-én.

Elnök : dr. KOCH ANTAL.

Új tagokul választattak : ILLÉS VILMOS bányamérnök, Budapesten, ajánlotta HALAVÁTS GYULA és ANTAL MIKLÓS állami szállókezelő Alvinczen, ajánlotta dr. PÁLFY MÓR.

Titkár jelenti, hogy a székesfehérvári VÖRÖSMARTY-ünnepélyre üdvözlő táviratot küldött s hasonlóképen üdvözölte RICHTHOFEN FERDINAND bárót, társulatunk tiszteleti tagját, 25 éves tanári jubileuma alkalmából.

A választmány a Szolnok-Dobokamegyei irodalmi történelmi és ethnografiai társulat számára a Közlöny megküldését engedélyezi, tekintettel az egyesület által teljesített kulturamisszióra, de annak az óhajtásának ad kifejezést, hogy ha az egyesület valamit publikál, azt társulatunknak küldje meg.

INKEY BÉLA a következő indokolt indítványt terjeszti a választmány elé :

1. A M. Földtani Társulat elhatározza, hogy a nemzetközi geologiai kongresszus 1902-ben Bécsben tartandó IX. ülésének alkalmával az odajövő külföldi geologusokat meg fogja hívni Magyarország fővárosának és geologiailag érdeke-

sebb vidékeinek meglátogatására, elvállalván ezen kirándulások szervezését és vezetését.

2. E célból a közgyűlés azonnal megválaszt egy előkészítő bizottságot, melynek feladata lesz: *a)* a meghívót szerkeszteni; *b)* javaslatot készíteni a meglátogatandó vidékekre és a kirándulások utirányaira nézve; *c)* megközelítő költségvetést készítve, javaslatot tenni a kormánytól kérendő segély magassága iránt.

3. Az előkészítő bizottság kéretik, hogy a fenti három kérdést megoldva, javaslataikat a társulat válaszmánya elé terjeszse, mely azoknak tárgyalása után még ez idén május vagy június hóban rendkívüli közgyűlést hívjon össze a részletes javaslat felett való döntés és az abból következő lépések megindítása végett.

4. A nemzetközi kongresszusnak Bécsben székelő bizottságával az érintkezés csak akkor keresendő, ha az ügy főmozzanatai a fentirt módon társulatunk kebelében megállapítva és a rendkívüli közgyűlés által elfogadva lesznek. Ennélfogva a meghívó átküldése, a kirándulások tervének bemutatása és a nemzetközi bizottság tervébe időbeli beillesztése és minden egyéb tárgyalás arra az időre maradjanak.

Dr. SCHMIDT SÁNDOR INKEY indítványával szemben határozottan tiltakozik az ellen, hogy a Wienben rendezendő geológiai kongresszus hazánk területére kirándulást rendezzen, mert egy kongresszus sem szokott idegen állam területére kirándulást rendezni. Ha mi ezt a kirándulást elősegítenők, ezzel olyan látszatot kelthetnénk, mintha hazánk csak függeléke volna Ausztriának.

Hosszabb vita után a választmány dr. LÓCZY LAJOS közbevető indítványát fogadja el, a mely a következőleg hangzik: Határozott formában jelentse ki a Földtani Társulat, hogy tiltakozik az ellen, hogy a kongresszus programjába Magyarországra teendő kirándulás fel legyen véve, annál is inkább, mert a kongresszus tagjait magán uton úgyis meg fogjuk hívni hazánk területére. Ennek a magánúton rendezendő kirándulásnak az előkészítésére a választmány bizottságot küld ki, a melynek tagjai BÖCKH JÁNOS, INKEY BÉLA, dr. LÓCZY LAJOS és CHOLNOKY JENŐ.
